

Miljödepartementet
Diariernr: M2021/00372

Vår ref:
Diariernr: R: 2021-45

Helena Sjögren
Helena.sjogren@skogsindustrierna.se
Tel 072 585 72 35

Yttrande över Naturvårdsverkets skrivelse Förbättrad avfallsstatistik

Skogsindustrierna tackar för inbjudan att inkomma med yttrande över Naturvårdsverkets skrivelse Förbättrad avfallsstatistik.

Skogsindustrins sammanfattade kommentarer:

- Positivt med samlad rapportering
- Utgå från verksamhetsutövaren
- Undvik EU-gemensamma rapportmallar
- Bör myndighet stå för EU-gemensam rapportering?
- Lagg rapporteringsskyldigheten på mottagaren av avfall

Naturvårdsverket har haft i uppdrag att utreda hur en förbättrad avfallsstatistik kan åstadkommas. Uppdraget har innefattat att beskriva behoven av insamling av uppgifter om avfall och hur vi kan samla in och sammanställa de uppgifter som behövs för att få ett bättre underlag för avfallsstatistik och rapportering inom avfallsområdet. Vidare har uppdraget innefattat att redogöra för vad som pågår och vad som behöver göras framöver för att förbättra avfallsstatistiken.

Positivt med samlad rapportering

Det är bra att Naturvårdsverket eftersträvar att verksamhetsutövare endast ska behöva lämna in uppgifter en gång via en kanal.

Skogsindustrierna är massa-, och pappers- och den trämekaniska industrins bransch- och arbetsgivarorganisation. Skogsindustrierna företräder ett 50-tal massa- och pappersbruk i sammanlagt 22 koncerner/företag och cirka 115 sågverk i ett 60-tal koncerner/företag, samt ett antal företag med nära anknytning till massa-, pappers-, eller trävarutillverkning. Arbetsgivarverksamheten bedrivs tillsammans med gruvsektorn och stål- och metallsektorn inom organisationen Industriarbetargivarna. Inom Skogsindustrierna ingår verksamheten Svenskt Trä och sekretariatet för Biolnnovation. Skogsindustrin sysselsätter nära 55 000 personer och exporterade för 145 miljarder kronor 2020.

Utgå från verksamhetsutövaren

För att rapporteringen ska bli så korrekt som möjligt behöver både vägledningarna och rapporteringsmallar utgå från verksamhetsutövaren. Uppgifter som efterfrågas behöver vara begripliga för personer som väntas rapportera. Vägledningen behöver skrivas på ett språk som utgår från verkliga verksamheter och riktar sig till den som ska rapportera snarare än jurister. Att vägledning ska vara juridiskt korrekt är givetvis förväntat, men en bra vägledning kan både vara det och begriplig för en ickejurist. De personer som gör rapporteringen har många andra arbetsuppgifter och kan inte väntas fördjupa sig i juridiken bakom rapporteringen.

Undvik EU-gemensamma rapportmallar

Tyvärr har vi dåliga erfarenheter av de rapportmallar som skapats EU-gemensamt. Tanken är god. Men då sådana mallar behöver passa varje tänkbar form av verksamhet blir de komplexa och svåra att fylla i. Svårhanterliga mallar ökar risken för att det blir fel.

Ett olyckligt exempel är rapporteringsmallen om fri tilldelning av utsläppsrätter och övervakningsmetodplanen för CO2 med ett stort antal flikar och rader. En enskild verksamhetsutövare förväntas visserligen endast fylla i en bråkdel av mallen, men det är svårt att identifiera vilken bråkdel. Sedan råder osäkerhet om det verkligen blev rätt rader som fylldes i.

Bör myndighet stå för EU-gemensam rapportering?

För att få den mest korrekta rapporteringen till de EU-gemensamma rapporterna bör nödvändiga uppgifter kanske rapporteras av Naturvårdsverkets specialister? Förstås baserat på mera verksamhetsspecifika, svenska, rapportmallar ifyllda av verksamhetsutövarna. Ett bättre underlag från de svenska verksamheterna och specialister som svarar på rätt frågor ökar möjligheterna till ett bra underlag till EU.

Lägg rapporteringsskyldigheten på mottagaren av avfall

Den som tar emot avfall har rådighet över avfallets framtid och är därmed den som bör stå för rapportering.

Ett avfall från ett pappersbruk byter ofta ägare från bruket till en extern aktör, som till exempel Stena eller Ragnsells. Om vi tolkat texten rätt innebär förslaget från Naturvårdsverket att både bruket och den externa aktören kommer att rapportera samma avfall. Om möjligt vore det bra om denna rapporteringsskyldighet föll på den mottagande parten som oftast är den som har rådigheten över godsets framtid.

Ett avfalls öde kan variera beroende på möjliga slutmottagares behov och förmåga. Ett tydligt exempel på detta är hårdplast som kan ända upp som råvara i plastproduktion eller återvinnas som energi i en förbränningsanläggning. Vilket öde den enskilda leveransen får är inte känt för eller styrbart av det avlämnade bruket. I bästa fall kan man i efterhand konstatera att det blev det ena eller andra men full spårbarhet är nog svår att ordna. (komplicerar rapportering enligt bilaga 3 i rapporten från Naturvårdsverket)

Notera att ett nytt avfallsregister för uppgifter om farligt avfall inrättades i Sverige den 1 november 2020, utifrån krav i avfallsdirektivet. Avfallsregistret förs av Naturvårdsverket. Alla som i en yrkesmässig verksamhet producerar, transporterar, samlar in, behandlar, mäklar eller handlar med farligt avfall ska anteckna vissa uppgifter om avfallet. Från och med den 1 november 2020 ska de antecknade uppgifterna också fortlöpande lämnas till avfallsregistret. Uppgifterna i registret ska vara tillgängliga för myndigheter med ansvar för tillsyn i fråga om avfall, tillsyn i fråga om transport av farligt gods samt för Kemikalieinspektionen. De här efterfrågade uppgifterna är inte helt överensstämmande med det som rapporteras i miljörapporten vilket innebär ett visst dubbelarbete. En lösning som en del har valt är att ge fullmakt till den anlitate entreprenören som då får rapportera för båda parter till Naturvårdsverkets register.

Det ska vara enkelt att göra rätt. Tydliga enkla svenska rapporteringsmallar utan irrelevanta delar ökar möjligheten att rapportera korrekt och minskar säkerligen dessutom behovet av granskning och ändringar från myndigheten.

Stockholm

2021 10 07

För Skogsindustrierna

Helena Sjögren
Miljödirektör